

УДК 349.3

Костюк В. Л.

*заступник завідувача відділом
Апарату Верховної Ради України,
професор кафедри муніципального права
та адміністративно-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права ім. І. Малиновського
Національного університету «Острозька академія»,
доктор юридичних наук, доцент*

СУБ'ЄКТИ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИДИ

В умовах сьогодення, коли відбуваються докорінні зміни у системі правових взаємовідносин суспільства і держави, соціальних орієнтирів, ключового значення набувають питання щодо переосмислення правового становища суб'єктів права соціального забезпечення. Йдеться, насамперед, про необхідність посилення соціальної захищеності осіб, які потребують підтримки і допомоги зі сторони суспільства, держави і, у зв'язку із цим, набувають статусу головних суб'єктів права соціального забезпечення. Саме вони реалізують право на соціальний захист (соціальне забезпечення) та інші пов'язані із ним соціальні права людини [1, с.18-19]. Як відомо, ст. 46 Конституції України проголошує, що громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника,

© Костюк В. Л., 2015

© Національний університет «Острозька академія», 2015

-
- Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kvlotv.pdf>.

безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом [2]. Доречно наголосити, що у конституційно-правовому контексті, очевидно, що мова йде про право на соціальне забезпечення. Професор Н. Б. Болотіна акцентує увагу на тому, що у широкому значенні, соціальний захист становить зміст соціальної функції держави і є системою економічних, юридичних, організаційних заходів щодо забезпечення основних прав людини і громадянина в державі, а у вузькому, соціальний захист становить власне соціально-захисну діяльність держави щодо убезпечення населення від негативних наслідків соціальних ризиків [3, с. 91]. Тому, природно, що соціальний захист поширюється на усю систему прав та свобод людини, які мають забезпечуватись зі сторони держави. Можна погодитися із професором С. М. Прилипком, який наголошує, що в сучасних умовах право на соціальне забезпечення визнається фундаментальним, водночас воно є найбільш проблематичним серед соціальних конституційних прав. Право на соціальне забезпечення – одне з основних прав громадян, воно гарантується відповідними організаційно-правовими формами, впровадження яких має забезпечити рівень життя, не нижчий за прожитковий мінімум [4, с. 9]. Право на соціальне забезпечення є складним, системоутворюючим правом, що включає систему прав на певні види забезпечення (соціального забезпечення) соціально вразливих осіб. Роль суспільства і держави створити умови та механізми дієвості, ефективності, доступності реалізації, гарантування, правової охорони права на соціальне забезпечення, системи прав, які впливають із його змісту. Очевидних і конструктивних змін потребує система уповноважених суб'єктів, які покликані гарантувати і забезпечувати механізми реалізації зазначених прав у встановлений законом або договором спосіб. Як зазначається у юридичній літературі, зростання ролі соціального

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15kvlotv.pdf>.

забезпечення, вплив його на всі сторони суспільного життя людини якісно змінили і саму галузь права соціального забезпечення, і характер її взаємодії з іншими галузями права. В будь-якій індустріально розвинутій цивілізованій державі, де існують ринкові відносини, соціальне забезпечення виступає в якості однієї із гарантій реалізації прав та свобод громадян [5, с. 142-143]. Слід також зауважити, що розуміння сутності, ознак суб'єктів права соціального забезпечення є логічним чинником якісного та системного реформування системи допомог та підтримки вразливих категорій осіб, розвитку новітнього законодавства, яке б вибудовувалось з урахуванням міжнародних та європейських стандартів.

Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження розуміння поняття, особливостей та видів суб'єктів права соціального забезпечення в умовах сьогодення. У юридичній літературі зазначена проблематика частково розглядалася у працях таких вчених-юристів як: В. М. Андрійів, В. С. Венедіктов, С. В. Венедіктов, С. Я. Вавженчук, С. В. Вишновецька, І. В. Зуб, М. І. Іншин, О. І. Кульчицька, С. С. Лукаш, А. Р. Мацюк, П. Д. Пилипенко, С. В. Попов, С. М. Прилипко, О. І. Процевський, С. М. Синчук, О. В. Тищенко, Г. І. Чанишева, В. І. Щербина, Н. М. Хуторян, О. М. Ярошенко та ін. Підтримуючи суттєвий внесок цих та інших вчених у розвиток доктрини права соціального забезпечення, справедливим буде наголосити, що питання галузевого розуміння сутності суб'єктів, їх ознак, класифікації потребує якісного і системного правового розвитку як складова здійснення новітніх соціальних реформ у суспільстві і державі.

Насамперед, варто підкреслити, що розуміння сутності суб'єктів права соціального забезпечення впливає із загальнотеоретичних підходів. Як відомо, у теорії права суб'єктами права прийнято називати особу чи організацію, за якими держава визнає здатність бути носіями суб'єктивних

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15kvlotv.pdf>.

прав та юридичних обов'язків. У цьому контексті вчені доречно наголошують та розвивають позицію відомого теоретика права Г. Шершеневича, який свого часу акцентував увагу на подвійному значенні терміну «суб'єкт»: розглядаючи його з активної сторони як носія права, або з пасивної сторони як носія обов'язків [6, с. 439]. Відомий теоретик права професор С. С. Алексєєв підкреслює, що для суб'єктів права характерними є наступні дві ознаки: по-перше, це особа, учасник суспільних відносин (особи, організації), яка за своїми особливостями фактично може бути носієм суб'єктивних юридичних прав та обов'язків; по-друге, це особа здатна реально брати участь у правовідносинах та набула властивостей суб'єкта права в силу юридичних норм [7, с. 379]. При цьому, вчений наголошує на тотожності категорій «суб'єкт права» та «правосуб'єктність» [7, с. 379]. Крім того, у юридичній літературі пропонується ототожнювати категорії «суб'єкти права» та «суб'єкти правовідносин», зокрема, під суб'єктами правовідносин (суб'єктами права) дослідники пропонують розглядати учасників правовідносин, які мають взаємні суб'єктивні права та юридичні обов'язки. Також вчені вказують, що здатність суб'єкта бути учасником правовідносин називається правосуб'єктністю [8, с. 227]. Відповідні підходи є властивими для теорії права соціального забезпечення. Адже, у системі галузей права, право соціального забезпечення серед інших особливостей характеризує специфічний суб'єктний склад. Прикметно відзначити, що саме суб'єкти права соціального забезпечення забезпечують його практичну дію, трансформацію у правовідносини. При цьому, слушною є позиція О. В. Тищенко, яка підкреслює, що становлення права соціального забезпечення як галузі права – це складний та суперечливий теоретико-правовий процес, який базується на розвитку соціально-економічних відносин в державі [9, с. 81]. Складовою відповідного реформування мають стати питання щодо

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15kvlotv.pdf>.

суб'єктів права соціального забезпечення. У цьому контексті конструкція «суб'єкти права соціального забезпечення» є галузевим позначенням учасників суспільних відносин, які мають права та обов'язки, повноваженнями у соціальному забезпеченні. Отже, суб'єктами права соціального забезпечення, по-перше, визнаються учасники суспільних відносин соціального забезпечення; по-друге, вони перебувають під дією норм права соціального забезпечення; по-третє, наділяються правами та обов'язками, повноваженнями у соціальному забезпеченні. При цьому, учасники суспільних відносин набувають статусу суб'єктів права соціального забезпечення за наявності двох правових складових — правоздатності та дієздатності. У праві соціального забезпечення ці категорії тісно пов'язані між собою та об'єднуються у правосуб'єктність. У юридичній літературі суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин пов'язують із законодавчо передбаченими двома сторонами, які є носіями юридичних прав та обов'язків: громадяни або члени їх сімей та відповідні державні органи чи установи, покликані забезпечити реалізацію права на соціальне забезпечення [10, с. 30-31]. За визначенням професора Н. Б. Болотіної, суб'єкти права на соціальний захист – це фізичні особи (громадяни України, іноземці, особи без громадянства), які згідно з Конституцією та законодавством України мають право на соціальний захист. При цьому, на думку вченої, суб'єкти права на соціальний захист – потенційні учасники соціально-захисного правовідношення. Вони можуть реалізувати своє право за умови настання певних юридичних фактів. Вона також додає, що «суб'єкт соціально-захисного правовідношення – це суб'єкт права, який реалізував свою правосуб'єктність і став учасником конкретного правовідношення у сфері соціального захисту (наприклад, пенсійного, з виплати соціальної допомоги, з соціального обслуговування тощо)» [11, с. 160]. О. І. Куль-

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kvlotv.pdf>.

чицька у дисертаційному дослідженні наголошує, що суб'єкт права соціального забезпечення – це особа, яка з огляду на наявність галузевого правового статусу є носієм визначених законом прав і обов'язків у сфері соціального забезпечення. Правовими ознаками суб'єкта права є правоздатність і галузевий правовий статус [12, с. 9]. С. М. Синчук розглядає суміжне поняття «суб'єкти правовідносин соціального забезпечення». На думку вченої під суб'єктами правовідносин соціального забезпечення вважаємо правосуб'єктних відповідно до норм права соціального забезпечення осіб, які перебувають у реальному правовому зв'язку та взаємодією між собою, реалізуючи суб'єктивні юридичні права та обов'язки, що становлять їхній галузевий правовий статус [13, с. 83].

Теоретико-правовий аналіз зазначених та інших підходів, дозволяє констатувати, що суб'єктами права соціального забезпечення є учасники суспільних відносин, які відповідно до норм права наділяються правами та обов'язками, а в окремих випадках, передбачених законом, спеціальним соціально-правовим статусом або спеціальними повноваженнями у соціальному забезпеченні. Н. Б. Болотіна відзначає, що суб'єкти правовідносин у сфері соціального захисту мають правосуб'єктність, тобто передбачену нормами права здатність (можливість) бути учасником правовідносин. Правосуб'єктність, на думку вченої, складається із двох елементів – правоздатності (передбачена нормами права здатність особи мати суб'єктивні права та обов'язки) і дієздатності (передбачена нормами права здатність суб'єкта своїми діями набувати прав та обов'язків, здійснювати та виконувати їх [11, с. 161].

Правове становище суб'єктів соціального забезпечення відображає їх галузева правосуб'єктність. Доречно наголосити, що правове становище суб'єктів права соціального забезпечення визначається з урахуванням положень Конституції, міжнародних договорів, інших актів законодавства

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kvlotv.pdf>.

про соціальне забезпечення України, а також нормативних рішень всеукраїнських, місцевих референдумів, актів соціального партнерства, локальних нормативних актів, рішень уповноважених судових органів. Місце останніх у правовому забезпеченні правосуб'єктності є достатньо незначним.

Варто відзначити, що набуття і реалізація правосуб'єктності у праві соціального забезпечення, провадиться під дією норм права, соціальних ризиків, а також інших юридичних фактів. Так наприклад, за змістом Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»[14] (ст. 26) особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років та наявності страхового стажу не менше 15 років. Разом із тим, мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом (ст. 28). Відповідно досягнення пенсійного віку є соціальним ризиком із яким закон пов'язує такий юридичний факт як страховий стаж. Під впливом соціальних ризиків та інших юридичних фактів визначається спеціальний соціально-правовий статус. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»[15] (ст. 2) встановлює, що інвалідом є особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їй соціальний захист. Водночас, за зазначеним Законом інвалідність як міра втрати здоров'я визначається шляхом експертного обстеження в органах медико-соціальної експертизи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я (ст.3). Крім того, у вказаному

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15kvlotv.pdf>.

Законі чітко встановлено, що пільги інвалідам надаються на підставі посвідчення, яке підтверджує відповідний статус, пенсійного посвідчення чи посвідчення, що підтверджує призначення соціальної допомоги відповідно до законів України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам»[16], «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам»[17], в яких зазначено групу та причину інвалідності (для повнолітніх осіб), категорію «дитина-інвалід» (для дітей), а також у відповідних випадках вказано їх основні нозологічні форми захворювань (по зору, слуху та з ураженням опорно-рухового апарату).

Отже, правосуб'єктність у праві соціального забезпечення – це визначена нормами права здатність учасників суспільних відносин мати, а також набувати (реалізовувати, виконувати) права та обов'язки, а в окремих випадках передбачених законом спеціальний соціально-правовий статус або спеціальні повноваження з соціального забезпечення. Тому, за своєю суттю, правосуб'єктність у праві соціального забезпечення є об'єднувальною правовою властивістю, що включає такі елементи як: правоздатність; дієздатність; права, обов'язки, а також повноваження з соціального забезпечення; спеціальний соціально-правовий статус. Буде справедливим підкреслити, що основними конструктивними елементами правосуб'єктності у праві соціального забезпечення є: правоздатність та дієздатність, права та обов'язки, а допоміжними: спеціальні повноваження; спеціальний соціально-правовий статус.

Таким чином, до основних особливостей суб'єктів права соціального забезпечення слід віднести наступні: 1) перебувають під дією норм Конституції, міжнародних договорів, інших актів законодавства про соціальне забезпечення України, нормативних рішень всеукраїнських, місцевих референдумів, а також актів соціального партнерства, локальних

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15kvlotv.pdf>.

нормативних актів, рішень уповноважених судових органів; 2) виступають, переважно, як фізичні особи (реалізують право на соціальне забезпечення), уповноважені органи державної влади, місцевого самоврядування, юридичні особи (забезпечують реалізацію права на соціальне забезпечення); 3) правове становище відображає правосуб'єктність у праві соціального забезпечення; 4) набуття та реалізація правосуб'єктності у праві соціального забезпечення провадиться під дією норм права, соціальних ризиків та інших юридичних фактів відповідно до закону; 5) наділяються системою прав та обов'язків, яка впливає із змісту права на соціальний захист (соціальне забезпечення); б) наділяються спеціальним соціально-правовим статусом окремі, як правило, соціально вразливі категорії громадян відповідно до закону (наприклад, інваліди, учасники антитерористичної операції, ветерани війни, ветерани праці тощо); 7) правосуб'єктність може бути обмежена (такий її елемент як дієздатність), у випадках передбачених законом; 8) можуть перетворюватись на суб'єктів правовідносин з соціального забезпечення шляхом реалізації такого конструктивного елементу правосуб'єктності як дієздатність; 9) правосуб'єктність припиняється із припиненням відповідного суб'єкта права (наприклад, смерті, визнання померлим, ліквідації тощо) відповідно до чинного законодавства України.

Основними суб'єктами права соціального забезпечення виступають: а) суб'єкти, які набувають та реалізують право на соціальне забезпечення (отримання певного виду соціального забезпечення); б) суб'єкти, які забезпечують реалізацію права на соціальне забезпечення (надають певний вид соціального забезпечення); в) суб'єкти, які сприяють у реалізації права на соціальне забезпечення (сприяють в отриманні певного виду соціального забезпечення).

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15kvlotv.pdf>.

Правовідносини з соціального забезпечення виникають та розвиваються між конкретними суб'єктами (особами, які наділені галузевою правосуб'єктністю). По-перше, головними суб'єктами права соціального забезпечення є правомочні особи (у тому числі сім'ї), тобто ті, які реалізують право на соціальне забезпечення та пов'язані з ним права на конкретні його види. Правомочні особи, як правило, наділяються спеціальним соціально-правовим статусом. По-друге, уповноважені суб'єкти права соціального забезпечення, тобто ті, які відповідно до закону наділені спеціальними повноваженнями щодо забезпечення реалізації правомочними особами прав на конкретні види соціального забезпечення (наприклад, пенсії, соціальні допомоги, соціальні послуги, соціальні пільги тощо). Такими суб'єктами є Міністерство соціальної політики та його територіальні (регіональні) органи; Пенсійний фонд України та його територіальні (регіональні) органи; фонди соціального страхування; недержавні пенсійні фонди; громадські організації; волонтерські організації тощо. По-третє, допоміжні суб'єкти права соціального забезпечення, тобто ті, які виконують додаткові (допоміжні) функції спрямовані на сприяння у реалізації правомочними суб'єктами права на конкретні види соціального забезпечення. Такими суб'єктами є: Фонд соціального захисту інвалідів та його територіальні (регіональні) органи; Державна служба у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції; лікувально-консультативні комісії, медико-соціальні експертні комісії тощо.

З огляду на вищезазначене, основними тенденціями щодо удосконалення правового становища суб'єктів права соціального забезпечення є наступні: а) якісне та системне реформування законодавства про соціальне забезпечення та ухвалення Соціального кодексу (як варіант, Кодексу про соціальне забезпечення) на основі

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kvlotv.pdf>.

оптимального і конструктивного поєднання інтересів суспільства та держави; б) законодавче визначення конструктивних елементів правосуб'єктності у праві соціального забезпечення; в) визначення чітких, дієвих та доступних механізмів реалізації, гарантування, правової охорони права на соціальне забезпечення; г) визначення чітких, дієвих та доступних механізмів реалізації, гарантування та правової охорони права на окремі види соціального забезпечення; г) визначення чітких та доступних механізмів набуття спеціального соціально-правового статусу, його зміст; д) законодавче забезпечення інформаційно-роз'яснювальної роботи інститутів громадянського суспільства та органів державної влади, органів місцевого самоврядування з питань прав, обов'язків правомочних суб'єктів права соціального забезпечення; е) посилення державного нагляду (контролю), громадського контролю за дотриманням права на соціальне забезпечення та прав на окремі його види.

Список використаних джерел

1. Іншин М. І., Сіроха Д. І. Соціальна держава: сутність і перспективи // М. І. Іншин, Д. І. Сіроха // Актуальні проблеми соціального права: збірник матеріалів учасників всеукраїнських соціальних програм (заходів) ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій» у 2014 р. / За загальною редакцією М. І. Іншина, В. Л. Костюка, В. О. Попелюшка. – К.: ПВГОІ «ІР СТ Україна», 2015. – С.17-21.
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
3. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні. – К.: Знання, 2005. – 381 с.

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kvlotv.pdf>.

4. Прилипко С. М. Предмет права соціального забезпечення: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.05 / С. М. Прилипко ; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х., 2007. – 47 с.
5. Сирота И. М. Развитие национальной научной школы права социального обеспечения в Украине / И. М. Сирота // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. – О. : Юридична література, 2003. – Т.2. – С.141-146.
6. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н. В. Оніщенко . – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
7. Алексеев С. С. Общая теория права: учеба. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ТК Велби, 2008. – 578 с.
8. Теорія держави і права: Навч. посіб. / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенко та ін.; За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 368 с.
9. Тищенко О. В. Право соціального забезпечення в Україні: теоретичні та практичні проблеми формування і розвитку галузі: монографія / О. В. Тищенко. – К. : ДП «Прінт Сервіс», 2014. – 394 с.
10. Синчук С. М., Буряк В. Я. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. / За ред. С. М. Синчук. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 306 с.
11. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навч. посіб. / Н. Б. Болотіна. – [2- ге вид., перероб. і доп.]. – К.: Знання, 2008. – 663 с.
12. Кульчицька О.І. Суб'єкти права соціального забезпечення України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / О. І. Кульчицька ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2007. – 20 с.
13. Синчук С.М. Правовідносини соціального забезпечення : суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія / С. М. Синчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 422с.

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kvlotv.pdf>.

14. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. №1058-IV//Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №49-51. – Ст.376.

15. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21 березня 1991 р. №875-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №21. – Ст. 252.

16. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам: Закон України від 16 листопада 2000 р. №2109-III// Відомості Верховної Ради України. –2001. – №1. – Ст. 2.

17. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам: Закон України від 18 травня 2004 р. №1727-IV// Відомості Верховної Ради України. –2004. – №33-34. – Ст. 404.

Костюк В. Л.

Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види

У науковій статті досліджуються теоретичні, правові підходи до розуміння суб'єктів права соціального забезпечення, їх правового становища. Акцентовано увага на проблематиці обраної тематики. Розглянуто проблеми правосуб'єктності у праві соціального забезпечення. Висвітлено питання змісту та елементів правосуб'єктності у праві соціального забезпечення. Зроблено висновки та пропозиції.

Ключові слова: соціальне забезпечення; право на соціальне забезпечення; правове становище; суб'єкти права соціального забезпечення; правосуб'єктність у праві соціального забезпечення; права та обов'язки; спеціальний соціально-правовий статус; спеціальні повноваження.

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles /2015/n2/15kvlotv.pdf>.

Костюк В. Л.

Subjects of social security: concept, features and types

В научной статье исследуются теоретические, правовые подходы к пониманию субъектов права социального обеспечения, их правового положения. Акцентируется внимание на проблематике выбранной тематики. Рассмотрены проблемы правосубъектности в праве социального обеспечения. Освещены вопросы содержания, элементы правосубъектности в праве социального обеспечения. Сделаны выводы и предложения.

Ключевые слова: социальное обеспечение; право на социальное обеспечение; правовое положение; субъекты права социального обеспечения; правосубъектность в праве социального обеспечения; права и обязанности; специальный социально-правовой статус; специальные полномочия.

Kostiuk V. L.

Subjects of social security: concepts, features and types

In the scientific article deals with theoretical approaches to understanding the legal subjects of social security, their legal status. The attention paid to the issue of the chosen topic. The problems of personality in social security law. The questions of content and legal elements of the right to social security. The conclusions and suggestions.

Key words: social security; right to social security; legal status; subjects of social security; legal right to social security; rights and obligations; special social and legal status; special powers.

▪ Суб'єкти права соціального забезпечення: поняття, особливості та види / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kvlotv.pdf>.